

Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка
Навчально-науковий інститут історії, права та міжнародних відносин
Кафедра історії України

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор НН інституту історії, права
та міжнародних відносин

Юлія ПОДРЕЗ

«02» вересня 2024 р

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ В СФЕРІ
МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

Галузь знань 29 «Міжнародні відносини»
Спеціальність 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та
регіональні студії»

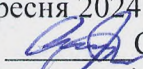
Освітньо-професійна програма Міжнародні відносини

Перший рівень вищої освіти

Мова навчання українська

Погоджено науково-методичною
комісією НН інституту історії, права
та міжнародних відносин

«02» вересня 2024 р.

Голова: Світлана МОЦАК
кандидат педагогічних наук, доцент

Розробник:

Тарабан Ю.В., PhD, старший викладач кафедри історії України

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри історії України

Протокол № 1 від «29» серпня 2024 р.

Завідувач кафедри історії України

кандидат історичних наук, доцент

В'ячеслав ОЛІЦЬКИЙ

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 3	Бакалавр	Обов’язкова
		Рік підготовки:
		1-й
		Семестр
1-й		
Лекції		
16 год.		
Практичні, семінарські		
24 год.		
Лабораторні		
-		
Самостійна робота		
48 год.		
Консультації		
2 год.		
Вид контролю: залік		
Загальна кількість годин – 90		

1. Мета вивчення навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Науково-дослідницька діяльність в сфері міжнародних відносин» є формування у студентів системного уявлення про теоретико-методологічні аспекти історичної науки, а також вивчення методології наукових досліджень і методики здійснення досліджень конкретних проблем з історії.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Науково-дослідницька діяльність в сфері міжнародних відносин» є теоретичні та методологічні основи історичного дослідження, а також система науково-дослідної діяльності студента, яка передбачає формування вмінь аналізу історичних джерел та наукової літератури, висвітлення результатів власних науково-теоретичних і дослідницьких пошуків.

Основними **завданнями** навчальної дисципліни «Науково-дослідницька діяльність в сфері міжнародних відносин» є засвоєння здобувачами вищої освіти теорії наукових досліджень, теоретичних принципів і методологічних засад історичної науки; формування у майбутніх фахівців вмінь обґрунтовувати актуальність обраної теми дослідження, обирати оптимальні шляхи досягнення мети і розв'язання поставлених у роботі завдань, визначати об'єкт і предмет дослідження, практичну значущість і наукову новизну, використовувати загальнонаукові та спеціальні методи історичного дослідження, аналізувати історичні джерела та наукову літературу, літературно і технічно правильно оформляти наукові результати.

Навчальна дисципліна «Науково-дослідницька діяльність в сфері міжнародних відносин» входить до переліку обов'язкових компонентів освітньо-професійної програми (цикл професійної підготовки).

Інтегральна компетентність:

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері міжнародних відносин, суспільних комунікації та регіональних студій, зовнішньополітичної діяльності держав, міжнародних взаємодій між державами, міжнародними організаціями та недержавними акторами, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов та передбачає застосування теорій суспільних наук та спеціальних наукових методів дослідження проблем міжнародних відносин.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі і знань про природу і суспільство, та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК3. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК7. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК8. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК9. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК10. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК12. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Спеціальні компетентності (СК):

СК1. Здатність виокремлювати ознаки та тенденції розвитку, розуміти природу, динаміку, принципи організації міжнародних відносин, суспільних комунікацій та/або регіональних студій.

СК2. Здатність аналізувати міжнародні процеси у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному.

СК3. Здатність оцінювати стан та напрями досліджень міжнародних відносин та світової політики у політичній, економічній, юридичній науках, у міждисциплінарних дослідженнях.

СК14. Здатність розуміти закономірності розвитку та самостійно аналізувати ситуацію в країнах і регіонах світу на основі інформації політичного, історичного, економічного, культурного, правового характеру із застосуванням міждисциплінарних та наукових методів досліджень міжнародних відносин.

2. Передумови для вивчення дисципліни

Програма курсу «Науково-дослідницька діяльність в сфері міжнародних відносин» побудована із врахуванням того, що студенти вже мають базові знання із історії України. Паралельно вивчають таку дисципліну «Інформаційно-комунікаційні технології». Опанування основами науково-дослідної роботи є передумовою успішного написання в подальшому курсової та інших наукових робіт.

3. Результати навчання за дисципліною

ПРН01. Знати та розуміти природу міжнародних відносин та регіонального розвитку, еволюцію, стан теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики, а також природу та джерела політики держав на міжнародній арені і діяльності інших учасників міжнародних відносин.

ПРН07. Здійснювати опис та аналіз міжнародної ситуації, збирати з різних джерел необхідну для цього інформацію про міжнародні та зовнішньополітичні події та процеси.

ПРН08. Збирати, обробляти та аналізувати великі обсяги інформації про стан міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, регіональних систем, міжнародних комунікацій.

ПРН09. Досліджувати проблеми міжнародних відносин, регіонального розвитку, зовнішньої політики, міжнародних комунікацій, із використанням сучасних політичних, економічних і правових теорій та концепцій, наукових методів та міждисциплінарних підходів, презентувати результати досліджень, надавати відповідні рекомендації.

ПРН15. Розуміти та застосовувати для розв'язання складних спеціалізованих задач міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій чинне законодавство, міжнародні нормативні документи і угоди, довідкові матеріали, чинні стандарти і технічні умови тощо.

ПРН17. Мати навички самостійного визначення освітніх цілей та навчання, пошуку необхідних для їх досягнення освітніх ресурсів.

4. Критерії оцінювання результатів навчання

Розподіл балів

Поточний контроль								Разом	Загальна сума
								84	100
T 1.1	T 1.2	T 1.3	T 1.4	T 1.5	T 1.6	T 1.7	T 1.8		
Поточний контроль									
7	14	7	14	7	14	14	7		
Контроль самостійної роботи									
2	2	2	2	2	2	2	2	16	

4.1. Критерії оцінювання видів роботи для поточного контролю

Під час оцінювання результатів навчання застосовується накопичувальна бально-рейтингова система, що передбачає оцінювання якості виконання студентами всіх видів аудиторної та позааудиторної навчальної діяльності, спрямованих на опанування навчального навантаження шляхом поточного та підсумкового контролю. Система оцінювання курсу реалізується згідно з критеріями оцінювання навчальних досягнень студентів під час відвідування лекцій, участі у семінарах, виконання тестових завдань та виконання інших видів самостійної роботи.

Поточний контроль у 1 семестрі складається з таких компонентів:

- **84 бали:** участь у *семінарах* – підготовка аналітичних звітів та доповідей і пред'явлення результатів в аудиторії у вигляді усних відповідей, участь в обговоренні семінарських питань / дискусіях, виконання практичних завдань, виконання завдань тестового контролю.

- 16 балів: самостійна робота (опрацювання теоретичного матеріалу, виконання індивідуальних завдань, підготування рефератів, есе тощо).

Разом – **100 балів**.

Оцінювання результатів роботи здійснюється за наступними критеріями:

БАЛИ	ПОЯСНЕННЯ
7	Здобувач вищої освіти відповідає на всі питання семінарського заняття, розкриває зміст загальнотеоретичних категорій, що підлягають засвоєнню при вивченні теми; визначає та правильно інтерпретує конституційні явища та процеси; виконує всі завдання, може правильно визначати спільні та відмінні риси понять, які складають предмет порівняльного аналізу; висловлює і обґрунтовує власну думку щодо предмету заняття, наводить аргументи на її підтвердження, що ґрунтуються на системному знанні теоретичних положень і юридичної практики. Під час заняття продемонстрована активність та ініціативність.
6	Здобувач вищої освіти відповідає на всі питання семінарського заняття, розкриває зміст загальнотеоретичних категорій, що підлягають засвоєнню при вивченні теми; визначає та правильно інтерпретує конституційні явища та процеси; виконує всі завдання, може правильно визначати спільні та відмінні риси понять, які складають предмет порівняльного аналізу; висловлює і обґрунтовує власну думку щодо предмету заняття, наводить аргументи на її підтвердження, що ґрунтуються на системному знанні теоретичних положень та окремих прикладах з юридичної практики. Під час заняття продемонстрована активність та ініціативність.
5	Здобувач вищої освіти відповідає на всі питання семінарського заняття, розкриває зміст загальнотеоретичних категорій, що підлягають засвоєнню при вивченні теми; визначає та в цілому правильно інтерпретує конституційні явища та процеси; виконує завдання, однак допускає неточності; може визначати спільні та відмінні риси понять, які складають предмет порівняльного аналізу; висловлює власну думку щодо предмету заняття, наводить аргументи на її підтвердження, що ґрунтуються на положеннях підручників і навчальних посібників з «Конституційного права», окремих прикладах з юридичної практики. Під час заняття продемонстрована ініціативність.
4	Здобувач вищої освіти відповідає на всі питання семінарського заняття, розкриває зміст загальнотеоретичних категорій, що підлягають засвоєнню при вивченні теми; визначає та в цілому правильно інтерпретує конституційні явища та процеси; виконує завдання, однак допускає неточності; може визначати спільні та відмінні риси понять, які складають предмет порівняльного аналізу; висловлює власну думку щодо предмету заняття, наводить аргументи на її підтвердження, що ґрунтуються на положеннях підручників і навчальних посібників з «Конституційного права».
3	Здобувач вищої освіти дає відповіді на питання семінарського заняття, відтворює дефініції та пояснює зміст загальнотеоретичних категорій, що підлягають засвоєнню при вивченні теми; визначає, проте неточно інтерпретує конституційні явища та процеси; завдання виконує з неістотними помилками; може визначати спільні та відмінні риси понять, які складають предмет порівняльного аналізу, допускаючи незначні помилки.
2	Здобувач вищої освіти дає відповіді на більшість питань семінарського заняття, відтворює дефініції загальнотеоретичних категорій, що підлягають засвоєнню при вивченні теми; лише називає конституційні явища та процеси; завдання виконує з неістотними помилками; не може визначати спільні та відмінні риси понять, які складають предмет порівняльного аналізу, називаючи при цьому їх ознаки.

1	Здобувач вищої освіти не готовий до заняття, не відповідає на питання, що винесені на розгляд, з труднощами виконує завдання, допускаючи змістовні помилки, невпевнено відтворює терміни і поняття, що розглядалися під час заняття.
0	Відсутність на занятті

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82 - 89	B	добре
74 - 81	C	
64 - 73	D	задовільно
60 - 63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

5. Засоби діагностики результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання дисципліни «Науково-дослідницька діяльність в сфері міжнародних відносин» можуть бути:

- усний контроль. Усний контроль здійснюється шляхом індивідуального і фронтального опитування. При індивідуальному опитуванні викладач ставить перед здобувачем вищої освіти декілька запитань, при фронтальному – серію логічно пов'язаних між собою питань перед усією аудиторією;

- письмовий контроль. Здійснюється за допомогою письмових робіт, які можуть бути короткочасними (15-20 хв.) і протягом усього заняття. Письмовий контроль відрізняється також глибиною діагностики (поверховий зріз чи ґрунтовний аналіз);

- тестовий контроль. Тести – спеціальні завдання, виконання (чи невиконання) яких вказує на наявність (або відсутність) у здобувача вищої освіти певних знань, умінь.

- підготовка доповідей, есе, презентацій. Передбачає виконання здобувачами вищої освіти різних форм завдань.

Особлива увага при опануванні змісту навчальної дисципліни приділяється запобіганню порушенню академічної доброчесності та

забезпечення довіри до результатів освітнього процесу та освітньої діяльності, розумінню здобувачами вищої освіти значення академічної доброчесності та наслідків недотримання її постулатів.

Питання для самоконтролю:

1. Поняття про науку як систему знань та основні закономірності її розвитку.
2. Понятійний апарат, зміст та класифікація наук.
3. Наукове дослідження: поняття, види, характеристика та основні етапи проведення.
4. Організація науково-дослідної діяльності в Україні.
5. Основні поняття та категорії історичної науки
6. Вибір теми та реалізація дослідження.
7. Науковий апарат історичного дослідження.
8. Поняття та класифікації методів наукового пізнання.
9. Історик як суб'єкт пізнання. Рівні та етапи пізнавальної діяльності історика.
10. Загальнонаукові методи в історії.
11. Методи історичного дослідження.
12. Принципи історичного дослідження.
13. Науково-технічна інформація (НТІ).
14. Історична бібліографія: визначення, завдання, функції, історія розвитку.
15. Бібліографічні джерела (показники) з історії.
16. Техніка роботи з науковою літературою.
17. Форми запису опрацьованого наукового матеріалу.
18. Джерелознавчий аналіз в науковій роботі історика.
19. Поняття та історія складання й уніфікації бібліографічного опису. Види бібліографічного опису.
20. Правила складання бібліографічного опису.
21. Правила оформлення бібліографічного списку джерел та літератури у науковій роботі історика.
22. Цитування та посилання в науковій роботі.
23. Види бібліографічних посилань.
24. Плагіат. Види плагіату.
25. Запобігання випадків академічної недоброчесності. Наукові публікації: поняття, функції, основні види.
26. Написання студентами тез доповідей та наукових статей.
27. Наукова доповідь як форма усного оприлюднення результатів роботи.
28. Захист курсових та кваліфікаційних робіт.
29. Зміст науково-дослідницької діяльності студента-історика.
30. Методичні прийоми викладу наукового матеріалу.

- 31.Зміст та композиція письмового наукового тексту.
- 32.Курсова робота: мета, характеристика та загальні вимоги.
- 33.Кваліфікаційні (бакалаврські та магістерські) роботи: мета, характеристика та загальні вимоги.
- 34.Загальні вимоги до оформлення тексту студентської наукової роботи.
- 35.Наукові публікації: поняття, функції, основні види.
- 36.Написання студентами тез доповідей та наукових статей.
- 37.Наукова доповідь як форма усного оприлюднення результатів дослідження.
- 38.Захист курсових та кваліфікаційних робіт.

6. Програма навчальної дисципліни

Програма навчальної дисципліни «Науково-дослідницька діяльність в сфері міжнародних відносин» складається з двох розділів.

Розділ 1. Теоретико-методологічні основи історичного дослідження.

Розділ 2. Організація науково-дослідної діяльності студентів. Оформлення та захист наукових робіт.

7. Інформаційний зміст навчальної дисципліни

7.1. Тематичні розділи

Розділ 1. Теоретико-методологічні основи історичного дослідження.

Тема 1.1. Теоретичні основи наукового дослідження.

Поняття про науку як систему знань та основні закономірності її розвитку. Понятійний апарат, зміст та класифікація наук. Наукове дослідження: поняття, види, характеристика та основні етапи проведення. Організація науково-дослідної діяльності в Україні.

Тема 1.2. Теоретичні основи історичного дослідження.

Основні поняття та категорії історичної науки. Вибір теми та реалізація дослідження. Науковий апарат історичного дослідження: актуальність теми; мета та завдання дослідження; об'єкт дослідження; предмет дослідження; хронологічні межі; територіальні межі; методи дослідження; історіографія та джерельна база дослідження; наукова новизна та практичне значення; апробація результатів дослідження.

Тема 1.3. Методологічні основи історичного дослідження.

Поняття та класифікації методів наукового пізнання. Історик як суб'єкт пізнання. Рівні та етапи пізнавальної діяльності історика. Загальнонаукові

методи в історії. Методи історичного дослідження. Принципи історичного дослідження.

Тема 1.4. Науково-технічна інформація. Історична бібліографія. Робота з історичними джерелами та науковою літературою.

Науково-технічна інформація (НТІ). Історична бібліографія: визначення, завдання, функції, історія розвитку. Бібліографічні джерела (показники) з історії. Техніка роботи з науковою літературою. Форми запису опрацьованого наукового матеріалу: анотація, план, тези, конспект, цитування. Джерелознавчий аналіз в науковій роботі історика.

Розділ 2. Організація науково-дослідної діяльності студентів. оформлення та захист наукових робіт.

Тема 2.1. Правила складання бібліографічного опису та бібліографічного списку.

Поняття та історія складання й уніфікації бібліографічного опису. Види бібліографічного опису. Правила складання бібліографічного опису. Правила оформлення бібліографічного списку джерел та літератури у науковій роботі історика.

Тема 2.2. Правила цитування та посилання на використані джерела. Плагіат та академічна доброчесність.

Цитування та посилання в науковій роботі. Види бібліографічних посилань. Плагіат. Види плагіату. Запобігання випадків академічної недоброчесності.

Тема 2.3. Зміст, організація та основні види науково-дослідної роботи студентів.

Зміст науково-дослідницької діяльності студента. Методичні прийоми викладу наукового матеріалу. Зміст та композиція письмового наукового тексту. Курсова робота: мета, характеристика та загальні вимоги. Кваліфікаційні (бакалаврські та магістерські) роботи: мета, характеристика та загальні вимоги. Загальні вимоги до оформлення тексту студентської наукової роботи.

Тема 2.4. Апробація та публікація результатів наукового дослідження. Захист наукових робіт.

Наукові публікації: поняття, функції, основні види. Написання студентами тез доповідей та наукових статей. Наукова доповідь як форма усного оприлюднення результатів дослідження. Захист курсових та кваліфікаційних робіт.

7.2. Структура та обсяг навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин				
	Денна форма				
	Усього	у тому числі			
		лек	пр	конс	самоств
Розділ 1.					
ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ІСТОРИЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ					
Тема 1. 1. Теоретичні основи наукового дослідження	8	2	2		4
Тема 1.2. Теоретичні основи історичних досліджень	14	2	4		8
Тема 1.3. Методологічні основи історичного дослідження	8	2	2		4
Тема 1.4. Науково-технічна інформація. Історична бібліографія. Робота з історичними джерелами та науковою літературою.	14	2	4		8
Розділ 2.					
ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ. ОФОРМЛЕННЯ ТА ЗАХИСТ НАУКОВИХ РОБІТ					
Тема 2.1. Правила складання бібліографічного опису та бібліографічного списку	8	2	2		4
Тема 2.2. Правила цитування та посилання на використані джерела. Плагіат та академічна доброчесність	14	2	4		8
Тема 2.3. Зміст, організація та основні види науково-дослідної роботи студентів.	14	2	4		8
Тема 2.4. Апробація та публікація результатів наукового дослідження. Захист наукових робіт	10	2	2	2	4
Усього годин	90	16	24	2	48

7.3. Теми лекційних занять

№з/п	Назва теми	Години
1	Теоретичні основи наукового дослідження	2
2	Теоретичні основи історичного дослідження	2

3	Методологічні основи історичного дослідження	2
4	Науково-технічна інформація. Історична бібліографія. Робота з історичними джерелами та науковою літературою.	2
5	Правила складання бібліографічного опису та бібліографічного списку	2
6	Правила цитування та посилання на використані джерела. Плагіат та академічна доброчесність	2
7	Зміст, організація та основні види науково-дослідної роботи студентів	2
8	Апробація та публікація результатів наукового дослідження. Захист наукових робіт	2
Разом		16

7.4. Теми семінарських занять

№з/п	Назва теми	Години
1	Теоретичні основи наукового дослідження	2
2	Теоретичні основи історичного дослідження	4
3	Методологічні основи історичного дослідження	2
4	Науково-технічна інформація. Історична бібліографія. Робота з історичними джерелами та науковою літературою.	4
5	Правила складання бібліографічного опису та бібліографічного списку	2
6	Правила цитування та посилання на використані джерела. Плагіат та академічна доброчесність	4
7	Зміст, організація та основні види науково-дослідної роботи студентів	4
8	Апробація та публікація результатів наукового дослідження. Захист наукових робіт	2
Разом		24

7.5. Самостійна робота

№з/п	Назва теми	Години
1	Теоретичні основи наукового дослідження	4
2	Теоретичні основи історичного дослідження	8
3	Методологічні основи історичного дослідження	4
4	Науково-технічна інформація. Історична бібліографія. Робота з історичними джерелами та науковою літературою.	8
5	Правила складання бібліографічного опису та бібліографічного списку	4

6	Правила цитування та посилання на використані джерела. Плагіат та академічна доброчесність	8
7	Зміст, організація та основні види науково-дослідної роботи студентів	8
8	Апробація та публікація результатів наукового дослідження. Захист наукових робіт	4
Разом		48

8. Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. Академічна чесність як основа сталого розвитку університету / Міжнарод. благод. Фонд “Міжнарод. фонд. дослідж. освіт. політики”; за заг. ред. Т. В. Фінікова, А. Є. Артюхова. Київ: Таксон, 2016. 234 с.
2. Брайчевський М. Ю. Вступ до історичної науки: Курс лекцій, прочитаних в університеті «Києво-Могилянській академії. К.: Academia, 1995. 168 с.
3. Вступ до спеціальності: Навчально-методичний комплекс / Укладач: Г. Д. Казьмирчук. К.: ПП КП «УкрСІЧ», 2013. 167 с.
4. Горбатенко І. Ю., Івашина Г. О. Основи наукових досліджень. Підручник. К.: Вища школа, 2001. 92 с.
5. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. zakon.rada.gov.ua
6. Закон України «Про наукову та науково-технічну діяльність» від 26.11.2015 р. zakon.rada.gov.ua
7. Закон України «Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки» від 11.07.2001 р. zakon.rada.gov.ua
8. Зашкільняк Л. О. Вступ до методології історії. Львів: ЛОУНМО, 1996. 96 с.
9. Зашкільняк Л. О. Методологія історії: від давнини до сучасності. Львів: Львівський національний університет ім. І. Франка, 1999. 227 с.
10. Історична наука: термінологічний і понятійний довідник: Навч. посіб. / В. М. Литвин, В. І. Гусєв, А. Г. Слюсаренко та ін. К.: Вища школа, 2002. 430 с.
11. Калакура Я. С. Історичне джерелознавство: Підручник для студентів істор. спец. ВНЗ / Я. С. Калакура, І. Н. Войцехівська, Б. І. Корольов та ін. К.: Либідь, 2002. 488 с.
12. Ковальчук В. В., Моїсєєв Л.М. Основи наукових досліджень. К.: В. П. Професіонал, 2004. 208 с.
13. Крушельницька О. В. Методологія та організація наукових досліджень. К.: Кондор, 2003. 192 с.
14. Науково-дослідна робота студента в системі навчального процесу:

- Навчально- методичний посібник для студентів-істориків / О. М. Лебеденко, Н. О. Гончарова. Ізмаїл: ІДГУ, 2011. 104 с.
15. Нові підходи до історіописання / за ред. Пітера Берка; пер. з англ. К.: Ніка-Центр, 2013. 368 с. (Серія «Ідеї та історії»; Вип. 5).
 16. Основи методології та організації наукових досліджень: Навч. посіб. для студентів, курсантів, аспірантів і ад'юнтів / за ред. А. Є. Конверського. К.: Центр учбової літератури, 2010. 352 с.
 17. Основні вимоги до дисертацій та авторефератів дисертацій. Бюлетень ВАК України. 2007. № 6. С. 9 -17.
 18. П'ятницька-Позднякова І. С. Основи наукових досліджень у вищій школі. К.: Вид-во „Центр навчальної літератури”, 2003. 115 с.
 19. Пілюшенко, В. П. Наукове дослідження: Організація, методологія, інформаційне забезпечення. К.: Либідь, 2004. 344 с.
 20. Романчиков В.І. Основи наукових досліджень: Навч. пос. для студ. ВНЗ. К.: ЦУЛ, 2007. 254 с.
 21. Стеченко Д. М., Чмир О.С. Методологія наукових досліджень. К.: Знання, 2005. 310 с.
 22. Філіпенко А. С. Основи наукових досліджень. Конспект лекцій: Навчальний посібник. К.: Академвидав, 2005. 208 с.
 23. Шейко В. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: Підручник. К.: Знання, 2006. 307 с.
 24. Цехмістрова Г.С. Основи наукових досліджень: Навчальний посібник. К.: Видавничий Дім «Слово», 2003. 240 с.
 25. Яковенко Н. Вступ до історії. К.: Критика, 2007. 376 с.

Додаткові:

1. Антоненко І. Бібліографічний опис електронних ресурсів: методичні матеріали для пристатейної бібліографії. *Бібл. вісник*. 2006. № 1. С. 25–27.
2. Бібліографічне оформлення списку джерел до наукової роботи: метод. рек. / уклад.: В. В. Степко, Г. О. Стешенко, Т. В. Улятовська; КНУКіМ, Наук. б-ка, Інформ.-бібліогр. від. Київ, 2015.
3. ДСТУ 3582–97. Інформація та документація. Скорочення слів в українській мові у бібліографічному описі. Загальні вимоги та правила. Вид. офіц.; введ. 1997–07–04. Київ: Держстандарт України, 1998.
4. ДСТУ 8302:2015. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання/ Нац. стандарт України. Вид. офіц. [Уведено вперше; чинний від 2016-07-01]. Київ: ДП «УкрНДНЦ», 2016. 17 с. (Інформація та документація).

5. ДСТУ ГОСТ 7.1:2006. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання: вид. офіц.; введ. 2007–07–01. Київ: Держспоживстандарт України, 2007. 47 с. (Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи).
6. Лутовинова В. І. Бібліографічне оснащення дисертації: навч.-метод. посіб. для аспірантів і пошукачів вченого ступеня. Київ: [б. в.], 2001.
7. Методичні рекомендації до написання кваліфікаційних робіт з історії ОР «Бакалавр» та «Магістр» / [уклад.: В.М. Жмака]. Суми: 2019.
8. Миронець М. Увага: плагіат! *Слово і час*. 2012. № 3. С. 117.
9. Положення про кваліфікаційну роботу Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка. Нова редакція / Ухвалено рішенням вченої ради університету протокол № 5 від 30 листопада 2020 року.
10. Положення про курсову роботу у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С. Макаренка / Ухвалено рішенням вченої ради університету протокол № 8 від 25 січня 2021 року.
11. Правила оформлення посилань на архівні документи у дисертаціях. *Бюлетень ВАК України*. 2010. № 3. С. 17–20.
12. Правила оформлення посилань на архівні документи у прикінцевих, прикінцевих, пристатейних списках джерел. *Бюлетень ВАК України*. 2010. №3. С. 20–22.
13. Чепига М. Академічна нечесність викладачів та студентів: шлях її подолання в Україні. *Вища школа*. 2009. № 11. С.79-92.

Інформаційні ресурси:

1. Етичний кодекс ученого України/ Національна академія наук України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0002550-09#Text>
2. Плагіат у студентських роботах: методи виявлення та запобігання. Метод. посібн. 2013. URL: http://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/POSIBNIKI_2013/Metodichka-plagiat.pdf
3. Студентський плагіат, частина 1. Хто винен? Академічна доброчесність. Інформаційний бюлетень. 2020. В. 5. URL: <https://saiup.org.ua/novyny/studentskyi-plagiat-chastyna-1-hto-vynen-akademichna-dobrochesnist-infobyuleten-5/>